

رابطه تصمیم گیری با مسئولیت پذیری در دانش آموزان دختر دبیرستانی

پروین قنبرلو

کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

پست الکترونیک: Pghanbarloo@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه تصمیم‌گیری با مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهر ابهر بود. جهت انجام پژوهش ۱۲۰ نفر از دانش‌آموزان به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های سبک تصمیم‌گیری اسکات، پرسشنامه‌های مسئولیت‌پذیری پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره همزمان در نرم افزار spss ۲۱ استفاده شد. نتایج نشان داد که بین تصمیم‌گیری و مسئولیت‌پذیری رابطه معنادار وجود دارد ($p < 0/01$). همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره نشان داد که تصمیم‌گیری به همراه مسئولیت‌پذیری می‌تواند ۹۹ درصد واریانس را تبیین کنند. واژه‌های کلیدی: تصمیم‌گیری، مسئولیت‌پذیری، دانش‌آموزان.

بیان مسأله

تصمیم‌گیری^۱ از جمله مسائل قدیمی می‌باشد که انسان از دیرباز با آن درگیر بوده است. تصمیم‌گیری با تشخیص مسایل، تعیین گزینه‌های حل، ارزیابی گزینه‌ها و تحلیل نتایج، انتخاب، و اجرای راه حل انتخاب شده سروکار دارد. فرآیند تصمیم‌گیری تابعی از عوامل مهمی چون موضوع تصمیم، فرد تصمیم‌گیرنده، زمان تصمیم‌گیری و از همه مهمتر پیچیدگی متغیرهای دخیل در تصمیم‌گیری است. از طرف دیگر تصمیم‌گیری نشانه رشد، بلوغ و مسئولیت‌پذیری افراد است. تصمیم‌گیری درست و سنجیده موجب شادی و احساس موفقیت در فرد شده و سازگاری و اعتماد به نفس او را افزایش می‌دهد و این حالت نه تنها در تصمیم‌گیرنده، بلکه در اطرافیان اثر مثبت گذاشته و بهداشت روانی فرد و اعضای خانواده را تامین می‌کند. در تعریفی بسیار ساده، تصمیم‌گیری عبارت است از انتخاب یک راه از میان راه‌های مختلف. همانطور که از این تعریف استنباط می‌شود، کار اصلی تصمیم‌گیرنده دریافت راه‌های ممکن و نتایج ناشی از آن‌ها و انتخاب اصلح میان آنهاست و اگر وی بتواند این انتخاب را به نحوی درست و مطلوب انجام دهد تصمیم‌های او موثر و سازنده خواهد بود (الویرا^۲، ۲۰۰۷).

در تعریفی که رضائیان ارائه کرده، تصمیم‌گیری در واقع فرآیندی را تشریح می‌کند که از طریق آن راه حل مسئله معنی انتخاب می‌گردد. در این فرآیند یک گزینه از میان شقوق مختلف برای حل یک مسئله انتخاب می‌شود. بنابراین تصمیم‌گیری در برگزیده انتخاب و گزینش است. ونگ و همکاران و همچنین ویلسون و همکاران تصمیم‌گیری را به عنوان فرآیندی تعریف کرده‌اند که در آن گزینه برتر و یا مسیر اجرایی بهتر با در نظر گرفتن معیارها و یا استراتژی‌های مشخص از میان مجموعه‌ای از انتخاب‌ها برگزیده می‌شود (فالوپ، دیوید و اسچویک^۳، ۲۰۰۶).

مسئولیت‌پذیری به عنوان یکی از مفاهیم تاثیرگذار بر سلامت عملکردی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، به معنای پاسخگو بودن در قبال نیازهای خود، دیگران و انجام وظایف فردی و اجتماعی به بهترین شکل ممکن می‌باشد (سانچز هراندز و میناردس، ۲۰۱۶). مسئولیت‌پذیری قابلیت پذیرش، پاسخگویی و به عهده گرفتن کاری است که از کسی خواسته می‌شود و شخص حق دارد آن‌ها را بپذیرد یا رد کند و در روند صحیح رشد انسان‌ها پدید می‌آید. مسئولیت‌پذیری ارثی نیست بلکه مفهومی قراردادی، اخلاقی و تربیتی

^۱ - Decision Making

^۲ - Oliveira

^۳ - Fulop, David & Schweik